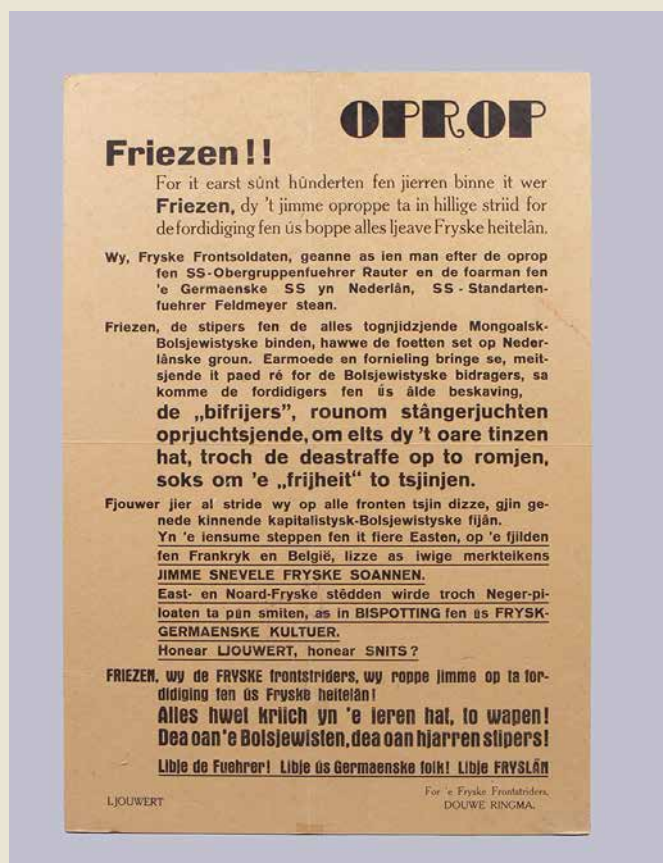

KOOS TIMMENGA

dienen in het Duitse leger

Affiche (najaar 1944, voorjaar 1945) met een oproep om je aan te melden bij de SS om te strijden tegen de geallieerden. De Friese taal moet een beroep doen op de Friese nationalistische gevoelens.

Via dit affiche roepen Friese nationaal-socialisten de Friese bevolking op om te strijden tegen de geallieerden. Door het gebruik van de Friese taal en verwijzingen

naar het verleden en toekomst van Friesland speelt de maker in op een gevoel van Fries nationalisme. Het affiche is gemaakt tussen september 1944 en het voorjaar van 1945. De schrijver van de tekst, Douwe Ringma, is een overtuigd nationaalsocialist die zwaar gewond terug is gekomen van het Russische oostfront. In opdracht van de SS schrijft hij Friestalige tekst, in de hoop Friese nationalisten aan te spreken.

Voor het eerst sinds honderden jaren zijn het weer Friezen, die u oproepen tot een heilige oorlog voor de verdediging van ons boven alles lieve Friese vaderland. Wij, Friese frontsoldaten, gaan als een man achter de oproep van SS-Obergruppenfuhrer Rauter en de voorman van de Germaanse SS in Nederland SS-Standartenfuhrer Feldmeyer staan.

Friezen, de ondersteuners van de Mongoolse-Bolsjewistische horden, hebben voet gezet op Nederlandse bodem. Ze brengen armoede en vernielingen mee en maken de weg vrij voor het bolsjewisme ... Vier jaar hebben wij al op alle fronten gestreden tegen de kapitalistische - bolsjewistische vijand. Op de eenzame steppen van het verre oosten, op de velden van

KOOS TIMMENGA

Frankrijk en België. Liggen als eeuwige merktekens uw gesneuvelde Friese zonen. Oost- en Noord-Friese steden worden door neger-piloten in puin gesmeten, als een bespotting van de Fries-Germaanse cultuur. Wanneer Leeuwarden, wanneer Sneek?

Friezen, wij Friese frontstrijders roepen jullie op tot de verdediging van het Friese vaderland. Iedereen die strijd in zijn bloed heeft, te wapen! Dood aan de bolsjewisten, dood aan haar ondersteuners.!

Leve de Führer! Leve het Germaanse volk! Leve Friesland.

*Leeuwarden. Van de Friese Frontstrijders.
Douwe Ringma*

Mouwembleem van de SS. De Schutzstaffel is een elite-eenheid, oorspronkelijk opgericht als de lijfwacht van Adolf Hitler. Tijdens de oorlogsjaren is de SS belast met taken rondom de vervolging (SS-Totenkopfverbände) en vechten eenheden van de SS aan het front, de Waffen-SS.

dienen in het Duitse leger

Vanaf het begin van de bezetting mogen Nederlanders dienen in het Duitse leger. Honderden NSB'ers en avonturiers melden zich aan. Nadat Duitsland Rusland binnen is gevallen roepen Rijkscommissaris Seyss-Inquart en NSB-leider Mussert de Nederlandse bevolking op zich te melden als vrijwilliger om zij aan zij met het Duitse broedervolk te strijden tegen het 'goddeloze bolsjewisme'. In juli 1941 vertrekken de eerste mannen van het Vrijwilligerslegioen Nederland richting het 'oostfront'. Hier worden ze onderdeel van de Duitse Waffen-SS.

De strijd in Rusland is gevaarlijk en het aantal vrijwilligers neemt af. Pas wanneer Nederlandse vrijwilligers ook in eigen land

Wervingaffiche voor de Waffen SS

KOOS TIMMENGA

KEURING Nederlandsche

De keuringen voor de Nederlandsche zullen plaats vinden op:

Zaterdag 6 September: ASSEN, 3.30 uur n.m., Concerthuis,
Vaart N.Z. 4.

CRONINGEN, 6.— uur n.m., Café Rest.
„De Pool”, Groote Markt.

Zondag 7 September: LEEUWARDEN, 11.— uur v.m., „De
Klanderij”, Zuiderplein no. 33

Flinke jongemannen, 18—30 jaar, min. lengte 1.72, kunnen zich
ter plaatse melden en laten keuren.

Tevens keuring voor leden van het **Agrarisch Front**.

Uitnodiging keuring Waffen SS. in Hotel De
Klanderij, Zuiderplein 33 In Leeuwarden.

kunnen dienen, neemt het aantal aanmel-
dingen weer toe.

Ongeveer 23.000 Nederlandse mannen
gaan vrijwillig in Duitse militaire dienst.
Dit is naar verhouding de grootste bijdra-
ge van alle bezette landen in West-Euro-
pa. Meer dan 7.000 Nederlandse vrijwilli-
gers sneuvelen in Duitse militaire dienst.

familie Timmenga

Koos is het eerste kind van Jelle en
Emmigje Timmenga. Enkele jaren later
volgt nog een jongetje dat de roepnaam
Tim krijgt. Het gezin Timmenga zet zich in
de oorlogsjaren vol overtuiging in voor het
nationaalsocialisme. Het hele gezin is lid

Wervingaffiche voor de Waffen SS.

van de Nationaal Socialistische beweging
(NSB), Tim meldt zich in 1940 aan voor de
Waffen-SS.

Koos Timmenga is student medicijnen
aan de Universiteit van Leiden en ontpopt
zich als een van de voortrekkers van
de Nationaalsocialistische Studenten-
beweging in Nederland. In november 1941
wordt de universiteit door de bezetter
gesloten. Koos meldt zich bij de Neder-
landse Ambulance. Dit is een medische
militaire eenheid die bestaat uit voorna-
melijk Nederlandse vrijwilligers en als
onderdeel van de Waffen-SS aan het
oostfront (Rusland) zal worden ingezet.
Op 29 november 1942, zijn tweede dag

KOOS TIMMENGA

aan het front bij Beloussowo, komt Koos om het leven. Eind februari 1943 ontvangt de familie het trieste bericht van het front.

Edwin Meinsma

Onderzoeksverslag op basis van dossiers familie Timmenga.

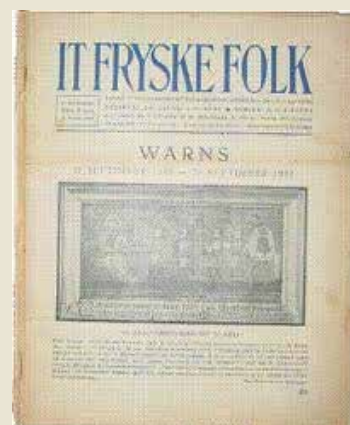
de friese beweging

De Friese Beweging maakt zich al voor de oorlog hard voor de bevordering van de Friese taal en cultuur. Tijdens de bezetting gaat dit werk door. De Friese beweging verbindt zich niet met het Duitse gezag, maar zet zich er ook niet tegen af. Veel aanhangers zien kansen onder de Duitse overheersing, maar de meningen over de aanpak zijn verdeeld.

Tijdens de bezetting richten Friese nationaalsocialisten de 'Fryske Rie' op. Deze organisatie maakt zich sterk voor een zelfstandig Friesland als onderdeel van het Germaanse Rijk. Hun anti-Hollandse houding onderstrepen ze door in 1942 de slag bij Warns te herdenken. Tijdens deze slag verslaan de Friezen op 26 september 1345 de Hollandse graaf Willem IV. Weinig Friezen doen mee aan de herdenking. Veel Friezen vinden de bezetting een verkeerd moment om zich af te zetten tegen de rest

van Nederland. Anderen zien een zelfstandig Friesland als een obstakel op de weg naar een Groot Germaans Rijk. In 1944 wordt de 'Fryske Rie' opgeheven.

Om het gebruik van de Friese taal te stimuleren wordt een prijs voor Friese literatuur ingesteld. Ook vindt in 1940 de eerste Friese Boekenweek plaats. De belangstelling van het Friese publiek is klein. Friese tijdschriften zijn vanaf 1942 verboden. Alleen 'It Fryske Folk' verschijnt met toestemming van de Duitse bezetter tussen juli 1941 en begin 1944, elke twee weken in een oplage van 200 exemplaren.

Aankondiging Friese Boekenweek.

Fryske Folk, tijdschrift met aandacht voor de herdenking bij Warns. Bron: Kollumer Courant, 18 oktober 1940

KOOS TIMMENGA

douwe ringma

Douwe Ringma, geboren in Amsterdam op 3 maart 1923, voelt zich aangetrokken tot de NSB. Nadat hij lid is geworden meldt hij zich op 15 april 1941 als vrijwillig aan bij de Waffen-SS en vertrekt voor zijn opleiding naar Hamburg. Als Duitsland op 22 juni 1941 Rusland binnenvalt, legt Ringma samen met de rest van zijn regiment de eed op de Führer af. Hij rondt zijn opleiding af in Polen en komt bij de Panzerjäger (pantserafweergeschut) terecht. Eind januari 1942 wordt hij met zijn regiment ingezet aan het Oostfront tussen Sint Petersburg en Novgorod. Op 10 februari raakt hij hier zwaar gewond aan beide benen.

Boek over Friesland met een zwaar nationaal-socialistische boodschap. Een van de auteurs is de Friese nationaalsocialist Sj. van der Molen.

Ringma wordt afgevoerd en moet lang herstellen. Tijdens zijn herstel meldt hij zich aan bij de Germaansche SS in Nederland waar hij zich sterk maakt voor de Friese nationale zaak. Ringma is weliswaar geen Fries van geboorte, maar voelt zich als zoon van een Fries sterk met Friesland verbonden. De SS hoopt veel Friezen voor zich te winnen door het Fries nationalisme te omarmen. In 1944 vertrekt Ringma uit het herstellingoord in Duitsland en gaat naar Friesland.

Als de geallieerden snel het Friese grondgebied naderen schrijft hij in opdracht van de SS de tekst voor het wervingsaffiche. Hierin roept hij de Friezen op om hun Fries-Germaanse cultuur te beschermen. Het zijn de laatste stuiptrekkingen van het Friese nationaalsocialisme.

Na de bevrijding worden vele collaborateurs opgesloten in afwachting van hun gerechtelijke vervolging. Ringma ontspringt de dans. Zijn moeder en enkele burens worden maanden later nog uitgebreid verhoord, maar zonder resultaat. Ringma is uitgeweken naar Duitsland, waar hij in 1982 overlijdt.

NEDERLANDER

